

КОНСПЕКТ

за провеждане на писмен изпит

по учебната дисциплина **"УРБАНИЗЪМ"**

специалност **"Устройство и управление на земи и имоти"**

ОКС "Бакалавър", 6-ти семестър

- 1. Исторически преглед на устройството на територията.** Планиране и развитие на територията в България. Основна представа за античност, българско средновековие, османски период. Градоустройството на България след Освобождението. Създаване на градоустройствено законодателство и бурно развитие от Освобождението до Първата световна война. Начало на модерното градоустройство в периода между Първата и Втората световна война. Планиране на градовете и територията в периода на държавния социализъм. Промени в собствеността и икономиката. Индустриализация и градско развитие. Закон за плановото изграждане на населените места 1950 г., Закон за териториално и селищно устройство 1974 г. Планиране на селищни системи. Устройствената дейност след 1989г. Създаването на ЗУТ и ЗРР.
- 2. Населени места.** Определение на понятието населено място. Възникване и развитие на населените места. Интензификация на урбанизационните процеси в света през XX век и поява на концепциите за новите градове. Тенденции в организирането на териториите. Агломерации, Конурбации, Селищни системи. Състояние на населените места в България: тенденции в развитието на градовете; състояние на българското село.
- 3. Определяне на понятието град, село и регион.** Класификация на населените места в България. Видове класификации: по броя на населението, географската характеристика, функционалните особености, обслужващите функции и др. Комплексна, многофункционална класификация. Приложение на класификациите в практиката.
- 4. Основни селищни елементи – урегулирани поземлени имоти /УПИ/.** Определение и основни характеристики на /УПИ/ - лице, площ, дълбочина. Класификация на /УПИ/ по: предназначение, площ, форма, релеф на терена, допустимо натоварване според ПУП. Урегулиране и застрояване на поземлените имоти. Регулационни линии. Граници и линии на застрояване. Дълбочина на застрояване. видове застрояване – основно и допълващо. Показатели за застрояване на УПИ.
- 5. Основни селищни елементи – квартали.** Определение и основни характеристики. Класификация на кварталите по: предназначение, площ, форма, релеф, допустимо натоварване според ПУП. Начин на застрояване на кварталите. Характер на застрояване на кварталите. Показатели за застрояване на кварталите. Фактори влияещи върху функционалните и естетически качества на застрояването на кварталите.
- 6. Основни селищни елементи – улици.** Основни функции на улиците. Класификации на улиците. Първостепенна улична мрежа. Второстепенна улична мрежа – характеристики. Напречни профили на улиците – елементи. Надлъжни профили на улиците – видове. Естетически аспекти на уличното пространство. Разполагане на инфраструктурните системи в уличното пространство – надземни и подземни.

7. **Основни селищни елементи – улични кръстовища и комуникационни възли.** Класификация на уличните кръстовища. Организация на автомобилното и пешеходното движение в уличните кръстовища. Пешеходни подлези и надлези. Пешеходни улици. комуникационни възли.
8. **Основни селищни елементи – площи.** Възникване на площадните пространства в селищната структура. Основни функции на площадите. Класификация на площадите според: функционалното предназначение, формата, размера. Градоустройствено и архитектурно художествено оформление на площадите. Застрояване на площадите. Организация на автомобилното и пешеходното движение на площадите.
9. **Функционално-планова структура на населените места.** Фактори влияещи върху плановата и пространствената структура на населените места: природните условия, социално-икономическите характеристики на обществото, степента на развитие на системата за обществено развитие, развитие на системите за обществен транспорт. Основни форми на селищната структура – компактна, разчленена, линейна, сателитна. Обвързаност между селищната структура и комуникационната система на населените места.
10. **Функционално зонироване на селищната територия.** Видове зони в селищната структура. Основни характеристики на отделните функционални зони в урбанизираните територии – жилищни зони, производствени зони, централни зони и зони за обществено обслужване, зони за озеленяване и рекреация, територии за комуникации и техническа инфраструктура. Територии заети с недвижими културни ценности. Взаимодействие и връзка между различните функционални зони в селищата.
11. **Регионално планиране и регионална политика** – цели, дефиниция, хронология. Развитие и принципи. Региони и териториално-административни единици на България. Територията, като интегрираща система.
12. **Теоретична рамка.** Теория на локализацията. Теории за регионално икономическо развитие. Специализация и диверсификация. Принципи на регионалната политика на ЕС и на Р. България. Нова икономическа география.
13. **Нива в пространственото планиране и нормативни документи свързани с тяхното изработване и процедиране.** Устройство и стратегически документи на съответните нива. Същност и цели. Управление на урбанистичното развитие. Компетентни органи.
14. **Финансиране на урбанистичното развитие.** Урбанистичното развитие като обект на финансиране. Държавен сектор във финансирането. Териториални нива на финансиране. Собственост и урбанистично развитие.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Аврамов, И.** Градоустройството в България, София, 1987
2. **Ковачев, А.** Градоустройство – част 1. Основи на теорията и практиката на градоустройството, София, Авангард Прима, 2013
3. **Ковачев, А.** Градоустройство – част 2. Актуални проблеми на съвременното градоустройство, София, Авангард Прима, 2013
4. **Конакчиев, Д.** Финансиране на урбанистичното развитие, София, УАСГ, 2011
5. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 1. Селища и селищни елементи, София, УАСГ - УИК, 2000
6. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 2, София, УАСГ - УИК, 2002
7. **Никифоров, И.** Градоустройство. Част 4. Централни зони, София, УАСГ - УИК, 2000
8. **Никифоров, И. и М. Никифорова,** Градоустройството на България през XIX и XX век в контекста на европейското, София, УАСГ, 2016
9. **Тонев, Л. и др.** Градоустройство, София. 1971
10. **Тонев, Л.** Градът през вековете, София. 1995
11. **Търсанков, Й. и В. Иванов.** Проект за малко селище – ръководство за проектиране, УАСГ, София, 2001

Нормативни документи:

- **Конституция на Република България, Обн. ДВ. бр.56 от 13 Юли 1991г.**
- **Закон за административно-териториалното устройство на Република България, Обн. ДВ. бр.63 от 14 Юли 1995г., ... изм. ДВ. бр.57 от 22 Юли 2016г.**
- **Закон за местно самоуправление и местна администрация, Обн. ДВ. бр.77 от 17 Септември 1991г, ... доп. ДВ. бр.9 от 26 Януари 2017г**
- **Закон за регионалното развитие, Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., ... доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г.**
- **Закон за кадастъра и имотния регистър, от 01.01.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 34 от 25.04.2000г., ИЗМ. в ДВ, бр. 27 от 5.04.2016г.**
- **Закон за устройство на територията, от 31.03.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 1 от 2.01.2001г., ИЗМ. в ДВ, бр. 15 от 23.02.2016г.**
- **Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, от 22.12.2003 г., ОБН. В ДВ, бр. 3 от 2004 г.; изм., бр. 10, 11 и 51 от 2005 г.**
- **Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове, от 1.08.2001г., ОБН. в ДВ, бр. 57 от 26.06.2001г., ИЗМ. в ДВ, бр. 11 от 10.02.2015г.**

Всички разработени устройствени планове и стратегически документи – НКПР, НСРР, РСРР, ОСР, ОПР, ОУПО.

Интернет сайтове:

https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_bg
http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/

ФЕВРУАРИ 2018г. **Преподавателски екип:** гл. ас. д-р урб. Виргиния Симеонова
гл. ас. д-р урб. Ирина Мутафчийска
урб. Мила Йолова